

„Szövetkezés”

rendkívüli kiadása.

A szövetkezeti hűség.

Az öntudatos szövetkezeti magatartás elsősorban abban nyilvánul meg, hogy a szövetkezet tagjai minden háztartási és gazdasági cikket, amit a szövetkezetben megkaphatnak, kizárólag ott szerzik be. Ahol a tagok belátják azt, hogy a szövetkezet éppen az ők érdekeit szolgálja s az elért haszon is a tagok kulturális és gazdasági előhaladására fordítódik s öntudatosan sorakoznak fel intézményük mellett, azt vásárlásukkal támogatják, a szövetkezet rövid idő alatt meglehetősen szép eredményt tud felmutatni.

Ennek igazolására most csak két esetet hozok fel és állítok oda követendő mintaképül. Az egyik a tordaturi szövetkezetünk esete, ahol a szövetkezetet még egy pár hónapja a 10 000 lejes gyenge forgalma miatt bérbe akarták adni. (Ézt a szöv. törvény nem is engedi meg.) Igen ám, de akkor a bérlő úgy árult volna, ahogy az érdeke diktálja s valószínű, hogy a bérösszeget sokszorosan megkereste volna. Ki őrizte volna ellen az áruk minőségét és árát? Ennélfogva jobbnak látták, ha mégis csak a szövetkezeti rendet betartják és vásárlásukkal biztosítják annak a virágzását. Az

elhatározást tett követte és ma a szövetkezet havi forgalma az 50 ezer lejt meghaladja. — A sepsibükszádi szövetkezetünk tagjai még egy pár hónapja nagyon gyengén pártolták szövetkezetüket. A szövetkezet havi forgalma még a 15 ezer lejt sem haladta meg. Már a szövetkezet bezárásától lehetett tartani. És akkor kezdtek gondolkodni a tagok, mi lesz majd a szövetkezet nélkül. Nem lesz a faluban árszabályozó. De a tagok szövetkezeti vásárlása, szövetkezeti hűsége csodát művelt. A szeptemberi forgalom a 99 ezer lejt felülmulta. Ezzel nemcsak a szövetkezet fennmaradását tették lehetővé, hanem a nagyobb forgalom révén olcsóbb árakat is biztosítottak maguknak. Most minden tag a szövetkezetben vásárol, s nem viszi a pénztét idegen üzletbe. Es mindezt kik csinálták?... az öntudatra ébredt szövetkezeti tagok.

A tordaturi és a sepsibükszádi szövetkezeti tagok öntudatos magatartását, szövetkezeti hűségét követnie kell minden szövetkezeti tagnak és vásárlásaival kizárólag csak a szövetkezetet támogassa, mert egy szövetkezet annál olcsóbban árusíthat, minél nagyobb a forgalma.

A szövetkezeti bevásárló kosár ...

Van a falusi népnek egy igazmondása: »Hat ökör nem hordhat annyit be a kapun, mint amennyit egy asszony kihordhat a kötényében«. Nagy igazság van ebben a hasonlatban. Szembetűnően példázta azt, hogy amelyik háznál az asszony nem takarékos, ott a gazda hiába szorgalmas, hiába dolgozik éjt-napot egygétéve, még sincsen látszatja a dolgának. Kétségtelen, hogy a takarékoság művészete a háziasszony kezében van! Az asszony szerzi be a sót, az ecetet, a petróleumot és az egyéb szükséges dolgokat.

Sok esetben azt sem lehet tudni, hogy mi a hiba, hol van a baj. Miért

nem tud előrehaladni egy-egy gazda. Olyankor nézzük meg a háziasszony kosarát, hogy merrefelé veszi az utját, a szövetkezet felé-e, vagy oda a szatócs boltja felé, ahol úgy tartják a vásárlót hitellel, mint a töltött libát kukoricával. S amint a liba nem tudja, hogy egyszerre mi a csodáért adják olyan bővében a kukoricát, nem is sejtí, hogy a nagy bőségnek és örömeinek szomorúság lesz a vége. Ugy jár az olyan háziasszony is, aki szalad a hitel után. Egyszerre azon veszi észre magát, hogy »a szekér a lovat megkerülte«.

A hitel, csak arra jó, hogy a vásárló elveszítse függetlenségét, hogy lekötöztetve legyen valakinek, akinek az áruit majd akkor is meg kell vásárolja, ha azok silányak. Azonkívül sok haszontalan, felesleges por-

tékát is rá lehet beszélni a jóhiszemű vevőre, különösen »hitelbe«.

Ezért kell különös figyelemmel kísérjünk a bevásárló kosár utját. Az a háziasszony, aki bevásárló kosarával mindig a Szövetkezetet látogatja, azok közé a házastársak közé tartozik, akik tudják, hogy kell beosztással élni. A szövetkezet takarékoságra neveli a tagjait, a vásárlóit egyaránt. A hitelek szigorú kizárásával is csak azt akarja elérni, hogy a vásárlóközönség mindig a jövedelme arányában költekezzen.

A szövetkezeti vásárlásnak az előnye az, hogy: 1. a vevő mindig jóminőségű, kifogástalan árut kap, 2. mindig megkapja a megfelelő mennyiséget, tehát sulynál nem csapódik be, 3. az utolsó bani haszon is, ami a szövetkezetben marad, nem az önérdéket szolgálja, hanem a közérdeket. Tehát ezáltal saját magát és gazdátársait is gazdagítja a vásárló.

Minden jó háziasszonynak arra kell törekednie, hogy mindennemű háztartási cikket kizárólag a Szövetkezetben szerezzék be.

Svédországban egyik évben egynehány szövetkezeti háziasszonynak vásárlási könyvet és mérleget adtak azzal a meghagyással, hogy három hónapig a szövetkezetben és három hónapig máshol szerezzék be a háztartási cikkeket. A mérlegeken pontosan mérjék utána az árukat s ellenőrizték a minőséget is. A végén felülvizsgáltatták szakértőkkel a háziasszonyok jelentését s kitűnt, hogy a szövetkezetek 5%-al árusítottak olcsóbban. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy még 3% vásárlási visszatérítést is adtak, akkor összesen 8%-al árultak olcsóbban, mint a magánkereskedők. Tehát igazat mondott a szövetkezetek reklámja, hogy minden évben 1 hónapig ingyen él az, aki a Szövetkezetben vásárol.

Szövetkezeti háziasszonyok! Ha a bevásárló kosár utja mindig a szövetkezet felé vezet, a mi szövetkezetünk is elérjük a külföldi szövetkezetek csodás eredményeit.

A hitel

a szövetkezet megrontója!

Elnökválasztás Amerikában.

A tengerentuli Egyesült Allamokban most zajlott le az elnökválasztás, amelynek során Hoover az eddigi elnök megbukott és helyette Roosevelt, a polgárok jelöltje került az ország élére. Az elnök változástól sokat remélnek itt Európában is. Hiszik, hogy a győzelmes polgárság józan belátása majd segíteni fog az eladósodott, gazdasági válsággal küzdő Európán is.

Hatalmas erejű vihar pusztított Japánban.

Japán fővárosából Tokióból érkezett híradások szerint a japáni partokat pusztító orkán (tájfún) söpörte végig. A hatalmas szélvihar 30 ezer házat semmisített meg és ezer embert pusztított el. A halottak számát emelni fogja a tengeren megsemmisült hajók utasainak a száma. Egyik tengerparti városban földcsuszamlás történt és többszáz ház a tengerbe süllyedt.

Az 5000- és a 100-lejes papírpénzek

beváltásának határidejét nem hosszabbítják meg. Az előbbit folyó év december 1-ig, míg az utóbbit f. dec. 15-ig kell beváltani a Banca Națională fiókjainál.

Tüvész egy regáti faluban.

Giurgiu vidékén fekvő Atarche községben egyik gazda házában tűz ütött ki, s gyorsan harapózott a szomszédos házak között. A giurgiui tüzoltók megfeszített mentő munkálatai ellenére 25 ház égett porrá. Számtalan állat pusztult el és sok értékes házi berendezés semmisült meg.

Oroszország buzafeleslege is csökkent.

A szovjet kimutatása szerint az ország múlt évi 4 millió métermázsa buzafeleslegével szemben az idén mindössze 1 millió a termésfelesleg. A kukoricatermés kitűnő és jóval felülmúlja a tavalyi termést.

Mennyi élőállatot és húst szállított az ország külföldre 1931-ben.

Szarvasmarha: 99.500 drb. Sertés: 197.200. Juh: 34.800 drb. Hus: 34.450 métermázsa. Az idéni első félévről készült kimutatás szerint a szarvasmarha szállítás 62 ezer darabról 15 ezerre csökkent, míg a sertéskivitelünk 77 ezer darabról 105 ezer darabra emelkedett.

» A szegénynek drága kincs

a hit,

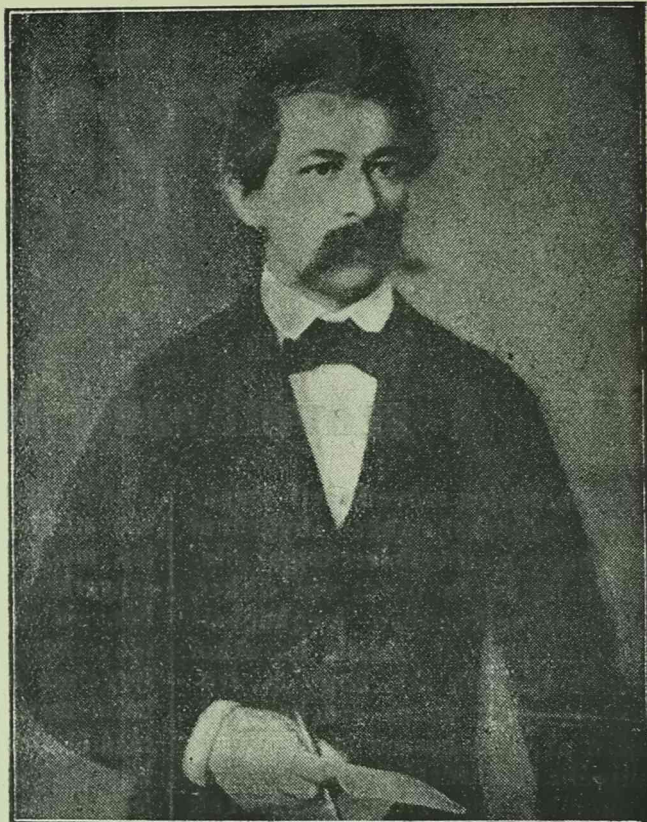
Türni és remélni

megtanít.«

» Boldog ember kevéssel
beéri,

Vágyait ha kevesebbre
méri.«

Arany János

Emlékezés Arany Jánosról

halálának 50 éves fordulóján.

Egyszerű földmives emberek gyermeke volt. Nagyszalontán Bihar vármegyében született 1817-ben. Már gyermekkorában feltűnt éles esze, fogékonysága. Apja otthon a tűzhely hamujába írta a betűket és már négy éves korában megtanította írni, olvasni.

A kollégiumot Debrecenben járta. A gyenge hazai támogatást azzal pótolta, hogy a jobbmodu polgárok temetésén énekelt, amiért egy-egy kevés pénzt kapott. Így is nélkülözések között teltek a diákévei. Majd Kisujszállásra ment tanítónak és az ott szerzett pénzen tanult tovább ismét Debrecenben. A színészek nyomoruságos kenyerét is megkóstolta, bejárva Nagykárolyt, Szatmárt, Máramarosszigetet. De közben elfogta a honvágy. Lelkiismeretfurdalása támadt, hogy öreg szüleit magukra hagyta. Visszatért Szalontára. Anyját nagybetegen, apját megvakulva találta. Otthon maradt s mint tanító, majd mint városi jegyző szolgálta szülővárosát. Hivatalos elfoglaltságán kívül idegen nyelveket tanult, önképzéssel művelte magát.

Már az iskolában megnyilatkozott költői tehetsége írásra sarkalta. 1846-ban megírta a nagyerejű Toldi Miklósról szóló verses költeményét és ezzel elnyerte a Kisfaludy-Társaság 20 arany jutalmát, amelynek a tagjai sorába is választották. Ezzel a szépen zengő költeménnyel egyszerre hirt-nevet szerzett magának az egész országban. Amint Petőfi írta: »Más csak levelenként kapja a borostyánt, neked rögtön egész koszorút kell adni.«

Majd Nagykőrösön gimnáziumi tanár. Később Pestre költözött, ahol a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára volt, egészen 66 éves korában bekövetkezett haláláig. Egy nemzet részvéte és gyásza kísérte utolsó útjára a nép egyszerű gyermekét, aki a kunyhótól a halhatalanságig emelkedett.

Nehéz volna elsorolni azt a sok, szebbnél-szebb költeményét Arany Jánosnak, amivel megajándékozta a magyar irodalmat. Minden írásával tanítani, oktatni akarja népét. Egyszerűsége, józan életre nevel minden sora.

Én a »Fülemile« c. vers tanulságát ajánlom a figyelmébe minden olvasónak. Okuljunk Péter és Pál esetéből, kövessük nagy költőnk tanácsát: Kerüljük az egymással való civódást, perlekedést, mert abból soha egyik félnek sincs haszna. Azokból a sok szép tanításaiból, amit költeményeiben találunk, ezt az egyet fogadjuk meg halálának ötvenéves fordulóján.

Arany János kisebb költeményei.

Szóke Panni.

Szóke Panni henyélve ül,
Mégis cifra, majd elrepül;
Apja földje és tinója
Mind fölment a víganóra.

De az apja még se' bánja,
Mert kisasszony a leánya,
Ő maga is boldog jobbágy,
Elengedik a robotját.

Sem szántani, sem aratni,
Csak a vékát kell tartani:
Az uraság szűnig adja,
A kasznár meg el se' csapja.

Szóke Panni fölmegey Pestre,
Még ott is az emeletre
És az apja — dehogy bánja!
Nevelőben a leánya.

Nevelőben jó dolog van:
Sok kisasszony lakik ottan.
Szép urfiak, szép huszárok
Járnak mulatni hozzájuk.

Mi lett téged szóke Panni?
Fiatal vagy még meghalni;
Képeden volt egy pár rózsza:
Hová lett ily hamar róla?

Mi lett téged Panni lányom?
Elfonnyadtál, szép virágom,
Jer, kiviszlek a mezőre,
Éledjen a lelked tőle.

Panni nem szól, görnyedve ül,
Olyan rongyos, majd elrepül,
Vidd ki apja, vidd mezőre,
Szép, virágos temetőbe.

Nyalka huszár.

Nyalka huszár, honnan oly vágatva?
S hogy' tettél szert vezetékek lovadra?
Engem ucsuse', gyönyörű egy állat:
Adok érte jó forintot százat.

• Azt ne tőlem, a kardomtól kérdje:
Markolatig vérbe gázolt érte.
Tegye vissza, kérem foglalóját,
Hadnagy uram, nem eladó jószág.

Ejnye fiu!... no de, annyi mint a...
Nem teszem én erszényemet vissza:
Kétszer annyit mondok, s a hogy illik,
Lefizetem utolsó forintig.

• Hadnagy uram, megkövetem szépen:
Egy szó mint száz, nem eladó nékem.
Hogy ne volna menydörgős huszárja:
Rádásul még egy száz, megjárja?

• Mi tagadás! helye vón' a pénznek,
Fel is férne ily szegény legénynek!
Hanem egy új tisznek lova nincsen:
Jó pajtásom, neki szántam — ingyen.

Dal.

A hegedű száraz fája,
Beh szomorú a nótája!
Úgy meg sir-ri, úgy kesereg,
Talán a könnye is pereg.

A hegedű bús nótája,
Magyar ember mulat nála:
Úgy meg danol, táncol, vigad,
Hogy a szíve majd megszakad.

Nem kell dér...

Nem kell dér az őszi lombnak,
Mégis egyre sárgul;
Dér nélkül is, fagy nélkül is,
Lesohajt az ágrul.

Nem kell bú az aggott főnek
Mégis egyre őszül:
Bú nélkül is, gond nélkül is
Nyugalomra készül.

Hátha dér-fagy, bú-gond érte,
Ősze is már késő.
Hogy' pereljen sorsa ellen
A szegény lomb és fő!...

Csak „Hangya“-naptárt

vásárol minden szövetkezeti
család. Kérje a szövetkezetben
12 leibe kerül.

Fecskefészek a mozgó vonaton.

A múlt nyáron történt, hogy a
tövisi állomás egyik vagonjára egy
fecskepár fészket rakott. A fiókák
is ki voltak kelve, amikor a kocsit
egy új rendelkezés Brassóba irányi-
totta. A fecskepár a fiókáit végig
kísérte az egész uton. Versenyt re-
pültek a vonattal s közben szorgal-
masan hordták a táplálékot a kicsi-
nyeknek.

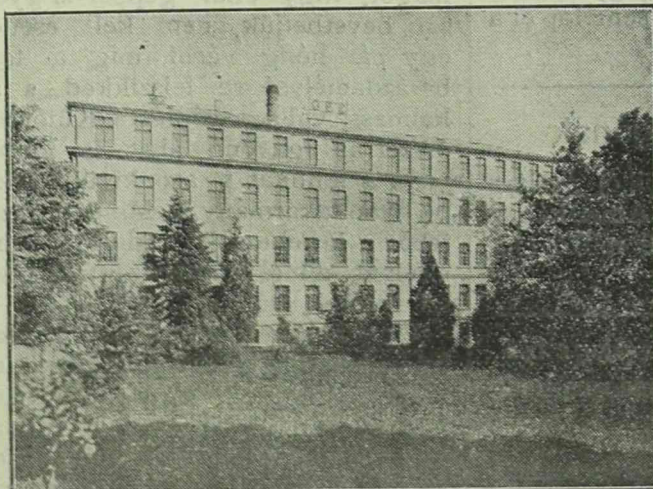
A felhőkarcolók világa.

Amerikát a lehetetlenségek hazá-
jának tartják, mert ott minden lehet-
séges, amit nálunk Európában le-
hetetlennek mondunk. Az Egyesült
Államok fővárosa New-York akkora
területen fekszik, mint nálunk egy
jókora megye. A város szélén lakó
munkás, vagy hivatalnok 1—1½
órát kell utazzon vonaton, amíg a
munkahelyére ér. Ezért igyekeznek
a várost összesűríteni és inkább a
szézületes magasságba növelni, mint
vizsziutesen fejleszteni. Erre a hihe-
tetlen magas telekárak is kényszere-
ritik az amerikai nagyvárosok épít-
kezőit, tekintve hogy például New-
Yorkban egy négyszögöl terület felér
Brazília gyéribb lakosságú részén
egy 1000 holdas birtokkal.

Az eddig épített legmagasabb
épület százemeletes, azonban már a
108 emeletes házóriás tervét is ké-
szítik az építő mérnökök. A felhő-
karcolók főerőssége a vasváz, ami
nélkül összeomlanának. Az építke-
zési anyag a vasbeton és az üveg.
Téglát, maltert csak a kisebb épü-
letekhez használnak. Az építkezés
rendkívül gyors tempójára jellemző,
hogy egy sok emeletes palotát 2
hónap alatt építettek fel.

A világ legnagyobb szállodája
New-Yorkban van, 5—6 ezer vendég
lakik benne. Az ételt a 39. emeletre
fűtött lifteken szállítják, hogy ki ne
hűljön.

Egy-egy épületben az emberek
tízezei laknak és dolgoznak. Külön
tűzoltósága is van. Az egyik Élet-
biztosító Társaságnak szűk az eddigi
35 emeletes székháza és most 100
emeletes épületet terveznek, ahol
30 ezer hivatalnok fog dolgozni.
Egy nemrég épült felhőkarcoló tor-
nyán légikikötőt létesítettek ahol a
magánléghajók horgonyozhatnak. Az
utasok két perc alatt a földszinten
vannak a 330 méter magas toronyból.

G. E. C. német szövetkezeti fehérneműgyár Csehországban,
Kamnitzban. Külföldön az öntudatos szövetkezeti összetar-
tás számos gyárat létesített.

Mennyi könyv van a világon?

A világ 1038 nagy
közkönyvtárában
összesen 200 millió
könyvet gyűjtöttek
össze. Első helyen
áll Németország 100
nagy könyvtárával
és 30 millió kötet
könyvével. Ha a
kisebb könyvtára-
kat és a magán ké-
ben levő könyveket
is hozzávesszük, kö-
rülbelül még egy-
szer ennyi könyv
szolgálja az emberi-
ség kulturáját.

A világ legnagyobb háza Chicagóban (olv. Csikágó) van. Mindössze 22 emeletes és egy hatalmas áruház van benne, a kiterjedése akkora, mint egy kisebb városé. Érdekes, hogy ennek az áruháznak a tulajdonosa fizeti elvált feleségének a világon a legnagyobb összegű tartásdíjat évi 1 millió dollárt, a mi pénzünk szerint 167 millió leit. Szegény asszony valószínűleg nem fog éhen halni.

Adomák.

— Kati! Hogy lehet, az este a konyhában magánál egy tűzoltót láttam?

— Az ugy lehet, hogy a Naccsága belesett a kulcsjukon!

* * *

— Ah drágám, nem tudok aludni! Azt álmodtam, hogy egér van a szobában.

— Hát csak álmodj hozzá egy macskát s aludjál tovább....

* * *

— Hallja Anna, tegnap eltört három poharat. Ma összetörte a leveses tálat.

— Mi lesz holnap?

— Ne tessék félni nagyságos asszony — felell Anna nyájasan — holnap nem mosogatok, mert kime-nőm lesz!

* * *

— Utoljára figyelmeztetem Mari, hogy ha továbbra is ilyen hanyagul takarít, más lány után fogok nézni!

— Az bizony jó volna, naccsága kérem. Van itt munka kettőnek is!

* * *

— Julcsának, a szakácsnőnek vőlegénye van. Nyolc nap óta azonban haragszomrádot játszanak.

— Különös, hogy arióta nincs jóban a Miskával, — jegyzi meg epésen az urnó, semmit sem lop el a macska a kamrából.

A föld lakosságának

több mint fele (1026 millió) Ázsiára esik; Európában 514, Amerikában 146 és Ausztráliában 9 millió ember él.

Minden lei, amit a szövetkezésben költünk el, egy tégla boldogulásunk felépítéséhez.

Felelős szerkesztő:

FEKETE GYÖRGY.

Nyomatott LINGNER Aiud - Nagyenyed.

Részlet New-Yorkból. Középen a 67 emeletes 330 m. magas Chrysler felhőkarcoló.

Késő őszi gazdasági teendők.

A késő őszi vetésnél több vetőmagot kell használni, mivel ekkor már a bokrosodásra nem lehet számítani s a vetést — kifagyás ellen — sűrűbb vetéssel biztosíthatjuk.

A talaj lefagyásáig folytathatjuk a tavaszi vetések alá történő őszi szántást. Ezt elboronálni, vagy lehengeregni nem kell. Elvégzik a föld felaprózását a hólé és a fagyok. A talajt télire elsímitani azért sem tanácsos, mivel az eső és hó alatt a síma talaj még nyomultabbá válik. A tavaszra előkészítő szántásnak előnye még azonkívül, hogy a téli időjárás a felszántott talajt jobban megporhanyítja és tavaszi vetőmag befogadására előkészíti, az, hogy késői tavaszodás esetén a már felszántott táblákba, a hómenés után mindjárt be lehet boronálni a vetőmagot, vagy akár géppel is gyorsan bevethetjük, nem kell esetleg egy pár hétig várni, míg a talaj barázdamélységére felszikkad s alkalmassá válik a szántásra. Különben öszszel az igavonó állat is jobban bírja a munkát s azonkívül bővebben van takarmány is. Minden gazda tehat igyekezzék addig, amíg elreked, minél többet szántani tavaszi vetések alá.

Ugyancsak folytatni kell az őszi trágyakihordást, tekintve, hogy tavasszal a felázott, sáros mezei utakon feleannyi trágyát sem tudunk egy fogattal kihordani, mint most öszszel. A trágyát ne hagyjuk apró kupacokban, hanem terítsük el és szántuk alá, hogy a trágya szerves anyagai ne párologjanak el a tél folyamán, hanem szivódnak be a talajba.

A használaton kívüli gazdasági szerszámokat, a gazdasági gépeket megtisztogatva, megkenve száraz, biztos helyre rakjuk el.

A télire eltett gyümölcsöt gyakran át kell válogatni, a hibásokat fölhasználni s a készletet tegyük fagymentes helyre.

A gyümölcsösben november folyamán a fák törzsét kevés agyaggal kevert mésztejjel meszeljük be. A törzsön és ágakon levő mohát, zuzmót, ugyszintén az elhalt fakérget nedves időben kaparjuk le, addig amíg nem állanak be a fagyok. A gyümölcsfák alatt minden hulladékot össze kell seperni és el kell égetni, hogy a kártevőket pusztítsuk el. A fiatal fák törzsét tövises ágakkal rakjuk körül, vagy náddal, szalmával körülvéve azt fűzesszővel vagy más kötözővel több helyen kössük keresztül. — A tavaszi faültetéshez szükséges gödröket ássuk ki, (1—1.20 m. széles és 50—60 cm mély) hogy azok falait, fenekét a fagy megporhanyítsa s érlelje. A felső, ásónyomnyi földet külön rakjuk, külön az alsó talajt, hogy tavasszal a felső érettebb föld kerüljön alul a facsemete gyökere közé s ebből vehessen táplálékot. A levélhullás után meg kell kezdeni a hernyófészkek elpusztítását is.

A szőlőben folytatjuk a fedést és a trágyahordást, dugvány- és oltóvesszőszedést. — A pincében a kiejtett borokat föl kell tölteni. Keményebb hidegek esetén be kell dugni a pince szelelőlyukait, mert a nagy hőváltozás árt a boroknak.